
Udviklingen i dansk dagligvarehandel

Udviklingen i antallet af dagligvarebutikker

Tiderne, hvor alle byer med respekt for sig selv havde en bager på det ene hjørne, en købmand på det andet og en slagter overfor, er forbi. Antallet af butikker i Danmark har været støt dalende gennem de sidste årtier. Især er antallet af de såkaldte specialbutikker – eksempelvis bagere, slagtere, fiskehandlere og ostehandlere – faldet.

Langt størstedelen af den danske dagligvarehandel sker i dag via de butikskoncepter, som vi kender som hypermarkeder, store og små supermarkeder, nærbutikker, discountbutikker og convenience-sektoren med hele kioskmarkedet. Antallet af disse butikker var støt faldende over perioden 2012 - 2018, men i årene 2019 – 2021 steg antallet af dagligvarebutikker for første gang i mange år.

Det er købmændene og de to store kapitalkæder Coop og Salling Group, der dominerer den danske dagligvarehandel. Flest butikker i den såkaldte kolonialektor har Coop Danmark med 982 butikker, hvilket svarer til 35,3 procent af de danske dagligvarebutikker. Herefter følger købmændene, der har i alt 810 dagligvarebutikker, svarende til 29,1 procent af det samlede antal dagligvarebutikker, hvortil kommer yderligere flere hundrede butikker inden for convenience-sektoren. Salling Group har 659 butikker eller 23,7 procent af det samlede antal butikker, mens Aldi/Lidl ved udgangen af 2022 tilsammen havde 328 butikker, svarende til 11,8 procent af det samlede antal dagligvarebutikker i Danmark.¹

Over den seneste 10-års periode fra år 2012 - 2022 er antallet af dagligvarebutikker i Danmark gået fra i alt 3.056 i 2012 til 2.779 i 2022. Der er imidlertid sket det bemærkelsesværdige, at både i 2019, 2020 og specielt i 2021 er antallet af dagligvarebutikker steget for første gang i rigtigt mange år. Det er købmændene, der tegner sig for den største fremgang i antallet af butikker fra 2018 - 2021, hvilket formentlig kan tilskrives dels åbningen af flere REMA 1000-butikker, men også at Dagrofa har åbnet flere, mindre butikker de senere år. Herudover er antallet af butikker også steget hos Salling Group, Aldi og Lidl, mens Coop havde en tilbagegang af butikker også i disse år.

I 2022 ser tallene imidlertid helt anderledes nu – her har vi igen oplevet en total tilbagegang i antallet af butikker. Coop har fra 2021 til udgangen af 2022 haft en tilbagegang på 45 butikker, Salling har haft en fremgang på 7 butikker, købmændene en tilbagegang på 4 butikker, mens Aldi og Lidl har haft en tilgang på 6 butikker.

Årsagerne til tilbagegangen i antallet af dagligvarebutikker i 2022 skyldes en række faktorer. Dels er det i høj grad igen blevet "hverdag" i dagligvarebranchen efter corona. Efter flere år uden mulighed for udlandsrejser, mindre grænsehandel, udespisning m.v. har forbrugerne igen mulighed for at prioritere dette. Samtidig har corona også medvirket til, at det på grund af nedlukning af en række aktiviteter i kommunerne ikke har været muligt at få sagsbehandlet så mange nye butiksp projekter, og endelig har energiprisikrisen og den stærke inflation medvirket til, at forbrugerne igen sparer på dagligvareindkøbene.

---

¹ Dansk Dagligvarehandel 10-års statistik 2022, Retail Institute Scandinavia

Udviklingen i antallet af dagligvarebutikker efter urbanisering

Det er ikke alle steder, at udviklingen har ramt lige hårdt – det er i landdistrikterne og byerne med under 2.000 indbyggere, hvor antallet af butikker er gået mest tilbage i de forløbne 10 år. I år 2012 var der 713 butikker på landet og i byer med under 2.000 indbyggere, mens antallet i disse områder var faldet til blot 575 butikker i år 2022. Hvis man indekserer tallene og sætter år 2012 til indeks 100, er indekset for 2022 faldet til 81.

Der er ingen tvivl om, at det er udrulningen af discountbutikker til de mindre byer og etableringen af en række mindre dagligvarebutikker, hvor de lokale borgere deltager i finansieringen heraf, der har medvirket til at bremse tilbagegangen i antallet af dagligvarebutikker i landdistrikterne og de mindre byer, og i årene 2019 - 2021 steg antallet af dagligvarebutikker totalt. Én anden årsag hertil skal givetvis findes i corona-pandemien, hvor ikke mindst de lokale dagligvarebutikker blev omdrejningspunktet i mange byer.

Urbaniseringsgrad	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Over 100.000 indb.	492	500	507	516	519	508	505	516	524	537 ²	538
40.000 – 100.000 indbyggere	418	426	417	431	418	429	423	432	450	470	461
10.000 til 40.000 indbyggere	659	664	648	619	611	579	572	570	559	546 ³	534
2.000 – 10.000 indbyggere	774	766	772	744	739	710	680	688	695	702	671
Under 2.000 indbyggere	713	684	643	618	612	594	584	565	562	560	575
Total	3.056	3.040	2.987	2.928	2.899	2.890	2.764	2.771	2.790	2.815	2.779

²) I opgørelsen for 2022 er tallet korrigeret, så hvor det i 2021 var angivet til at være 549, er det i 2022-opgørelsen korrigeret til at være 537

³) I opgørelsen for 2022 er tallet korrigeret, så hvor der i 2021 var angivet at være 534 butikker i dette interval, er dette i 2022-opgørelsen korrigeret til 546 butikker. Der er således ingen ændringer i det totale antal butikker, men i angivelserne inden for de enkelte intervaller. Korrektionen skyldes ifølge Retail Institute, at en enkelt by har været indplaceret i "forkert" urbaniseringsgrad. Fejlen er nu rettet.

Både byer over 100.000 indbyggere og i byer med mellem 40.000 og 100.000 indbyggere er antallet af butikker gået frem i de seneste 10 år. For byer over 100.000 indbyggere ligger indekstallet for den seneste 10-års periode på 109, mens det for byer mellem 40.000 og 100.000 indbyggere ligger på indeks 110. Der er altså ingen tvivl om, at koncentrationen omkring de største byer fortsætter.